

HIZTEGI BATUA

tabako – to

T

tabako *Nicotiana tabacum*
tabako(-)denda

taberna

tabernakulu

tabernari

tabernaritza

tabernazale

tabu

tadjikera (hizkuntza)

tadjikistandar (herritarra)

tagalo (hizkuntza)

tai gabe *batez ere Zub.* 'gelditu gabe, atertu gabe'

tailer *Heg. h. lantegi*

tailu 1 'gorputz osoko irudia'. 2 'gorputzaren neurria': *tailu txikiko gizona*. 3* e. **taxu**

tailugile 'eskultorea'

taipeitar (herritarra)

taiu* e. **taxu**

taiwandar (herritarra)

taka *Zub.* 'orbana'

taka-taka

takar 'zakarra, latza'

takateko iz.

taket *batez ere Bizk.*

takigrafia

takikardia

takoi 1 *Ipar.* 'orpoa'. 2 'zapata-orpoa'

taktika

taktiko

talaia

talaian 'zelatan'

talaiari

talde

taldean

taldeka

taldekatu, **taldeka(tu)**, **taldekatzen**. *du* ad.

taldekeria

taldekide

talentu 1 'diru-banakoa'. 2 'gaitasun berezia'

talka 'elkar jotzea'

talka jo

talkaka

talkari izond.

talko 1 'minerala, magnesio silikatoa'. 2 'talko-hautsa, hauts bihurtutako talko minerala'

tallinndar (herritarra)

Talmud

talo 1 'arto-irinezko opila, mehea eta biribila'

talo(-)burdina

talo 2 *Bot.* 'landare batzuen (talofitoen) gorpuzkera'

talofito

talogile

tam-tam iz.

tamaina *Heg.*

tamaina hartu

tamal

tamalez

tamalgarri

tamarindo *Tamarindus indica*

tamariz *Tamarix gallica*

tamilera (hizkuntza)

tandem

tanga 1 *Bizk.* 'tanta'. 2 *Ipar.* 'ezkila-hotsa'. 3 (jantzi mota)

tangente

tango

tankan adlag. 'airerik ez beste gasik igarotzen uzten ez duela': *tankan itxia.*

tanke

tankera

tankeratu, tankera(tu), tankerutzen. *du* ad.

tanpa-tanpa *Ipar.*

tanpez *Ipar.* 'bat-batean'

tanpoi

tanta: *ur-tanta; odol-tanta.*

tantai iz. eta izond.

tantaitsu

tantaka

tanto 1 'joko eta kirol batzuetako puntua'. 2 'orbana': *zeru-zola urre-tantoz josten.*

tantotu, tanto(tu), tantotzen. *da/du* ad. 'tantoz bete'

tantu* e. **tanto**

tanu 'larruak ontzeko erabiltzen den gaia'

tanzaniar (herritarra)

taoismo

taoista

tapa

tapa-tapa

tapaki

tapatu, tapa(tu), tapatzen. *da/du* ad.

tapioka

tapitu izond. 'sarrria': *bahe tapitua.*

tapiz

tapizaketa

tapizatu, tapiza, tapizatzen. *du* ad.

tapizatzaile

tapizeria: *tapizeria ederra paretetan.*

tapiztegi

tapoi
tapotz *Bizk.* ‘tapoia, zipotza’
tarrantula *Lycosa tarentula*
 taratulu* e. **daratulu**
tarifa
tarin *Carduelis spinus*
tarrapata *Ipar.* ‘zalaparta’
tarrapataka ‘tarrapatan’
tarrapatan ‘itsumustuan’
tarratada ‘urratua’
tarratatu, tarrata, tarratatzen. *du ad.* ‘urratu’: *tenploko oihala tarratatu zen.*
tarro *Ipar.* ‘handi samarra’
tarrotu, tarro(tu), tarrotzen. *Ipar. da/du ad.* ‘koskortu’
tarta
tartamutu *Heg.* ‘totela’
tartarika iz. *Ipar.* ‘berriketa, kalaka’
 tartarikan adlag.
tarte
 tartean
tarteko: *ez gorri eta ez zuri, tartekoa baizik.*
tarteka
tarteka-marteka
tartekatu, tarteka(tu), tartekatzen. *du ad.*
tarteko iz. ‘bitartekoa; senidea’
 tarteko izan
tartetu, tarte(tu), tartetzen. h. **tartekatu**
tartiku *Euphorbia lathyris*
tashkentar (herritarra)
tasun iz. ‘ezaugarria, nolakotasuna’
tatarrez *Bizk.* ‘arrastaka’
tati egin ‘eskaini eta ez eman’
tato *Bizk.* ‘zati handia’: *okela-tatoa.*
tatuatu, tatua, tatuatzen. *da/du ad.*
tatxa
tatxagabe
taula
taulada *Ipar.*
taulen *Ipar.* ‘baratze-arloa’
taupada
taupadaka
taupaka
tautologia
taxi
taxidermia
taxidermista
taxilari
 taxista* e. **taxilari**
taxu
 taxuz
taxugabe
 taxugabeko
taxutu, taxu(tu), taxutzen. *du ad.*
tbilistar (herritarra)
te 1 “t” letraren izena
te 2 *Thea sinensis*
teatro
teatrogile

teatrozale**tegi** iz. 1 'abere edo tresnentszako toki itxia'. 2 *Bizk. g.er.* 'aldra, multzo handia'**tegucigalpar** (herritarra)**teherandar** (herritarra)**teila****teila-perretxiko****teila-belar** *Sempervivum tectorum. Sin. teilatu-belar***teilaberritu**, teilaberri, teilaberritzen. *du* ad. 'erreteila egin'**teilagín****teilagintza****teilape****teilatu****teilatu-belar** *Sempervivum tectorum. Sin. teila-belar***teilatupe****teileria**teinkatu* e. **tenkatu****teiu** *Zub.* 'zikina, lohia'**teiyutu**, teiu(tu), teiyutzen. *Zub. da/du* ad. 'zikindu'**tekla** *Heg.***teknika****teknikari** iz.**tekniko** izond.**teknokrata****teknokrazia****teknologia****teknologiko****tela****telebista****teleférico****telefonatu**, telefona, telefonatzen. *dio* ad.: *bihar telefonatuko dizut.***telefonía****telefonista** 'telefonozaina'**telefono****telefonoz deitu****telefonozain****telegidatu**, telegida, telegidatzen. *du* ad.**telegrafía****telegrafista****telegrafo****telegrama****teleikusle****telekomunikazio****teleologia****teleosteo****telepatía****telepatiko****telesaió****teleskopio****telex****telugu** (hizkuntza)**tema****temati****tematsu****tematu**, tema(tu), tematzen. *da* ad.**temoso** *Herr.***teniente** *Heg. Sin. lotinant***tenis**

tenislari
tenk egin 'gelditu'
tenka *Tinca tinca*
tenkatu, tenka, tenkatzen. *du* ad. 'tiratuz zurrundu'
tenor
tenore 'garaia, ordua'
tenperatura
tenplu
tentabide
tentagarri iz. eta izond.
tentaldi
tentatu, tenta, tentatzen. *du* ad.
tentatzaile
tentazio
tente
tente-potente adlag.: *ate aitizinean zegoen tente-potente.*
tentel
tenteldu, tentel(du), tenteltzen. *da/du* ad.
tentelkeria
tenteltzar
tentetu, tente(tu), tentetzen. *da/du* ad.
tentsio
tentu
teodizea
teodolito
teogonia
teokrazia
teologal
teologia
teologiko
teologo
teontzi
teorema
teoria
teorialari
teoriko
teosofia
terapeuta
terapeutika
terapeutiko
terapia
tergal
terma
termal
termiko
terminal iz.
termino 'teknika hitza': *hizkuntzalaritzako terminoa.*
terminologia
termita
termitategi
termodinamika
termodinamiko
termometro
termostato
terrakota
terral 'lehor-haizea'
terraza

terreina *Bizk.* 'garbitzeko ontzia'
terrenta *Ipar.*
terreteria *Ipar.*
terrore
terrorismo
terrorista
tertulia *Heg.*
tertzio *Bizk.* 'unea, puntua'
tertzioan 'neurri egokian'
tesi
tesoro *Heg.* h. **altxor**
test
testamentu
testigantza *Heg.* 'lekukotasuna'
testigu *Heg.* 'lekukoa'
testigutza *Bizk.* 'lekukotasuna'
testu
testuinguru
testulari *Bizk.* 'elkarrizketan, pasarte errimadunak lotzen saiatzen dena'
tetanos
tetele *Ipar.* eta *Naf.* 'ergela'
tetelekeria *Ipar.* eta *Naf.*
tetraedro
tetrarka
thailandiar (herritarra)
thailandiera (hizkuntza)
thimphutar (herritarra)
tibetera (hizkuntza)
tifoi
tifus
tigre *Panthera (tigris) sp.*
tiki-taka
tila* e. **ezki(-)lore**
tilape 'itsasontziaren urpeko zatia'
tilista* e. **dilista**
timo *Anat.*
tina 1 'suil-mota'
tina 2 'kuskula'
tinbal *Akust.*
tinbre *Akust.*
tinbutar (herritarra)
tindarazi, **tindaraz**, **tindarazten**. *dio ad.*
tindategi
tindatu, **tinda**, **tindatzen**. *du ad. 1* 'ilea, ehunak... kolorez aldatu'. *2 Ipar.* 'margotu, pintatu'
tindatzaile
tindu 1 'tindatzeko gaia'. *2 Ipar.* 'pintatzeko gaia'
tini *Zub.* 'goiko aldea'
tink adlag. *Zah.* 'tinki'
tinkaldi
tinkarazi, **tinkaraz**, **tinkarazten**. *dio ad.*
tinkatu, **tinka**, **tinkatzen**. *du ad.*
tinkatzaile
tinki adlag.
tinko izond. eta adlag.
tinkotasun
tinta
tintatu* e. **tindatu**

tintoleta *Prionace glauca*

tintontzi

tipi-tapa

tipiko

tipo

tipografia

tipologia

tipula *Allium cepa*

tipulatx *Allium ascalonicum*

tipustapan *Ipar. g.er.* 'bat-batean, bet-betan'

tipustapast *Ipar.*

tipustapastean 'bat-batean'

tipustapasteko 'bat-bateko'

tira 1 *Heg.:* zortzi orduko lana?; askotxo duk, baina, tira, nahi duenak egin dezala; frantsesa? tira, tira!
nola izango da ba frantsesa?

tira ahala (tira) 'indar guztiarekin': tira ahala lanean; jo aitzina tira ahala tira.

tira 2 iz. 'eskari edo salmenta handia'

tira egin

tirabira 'gorabehera, liskarra'

tirabiran

tirabira egin *Bizk.* '(itsasontziak) irauli'

tirabiraka

tiradera

tiragale: tiragalea(k) egin; tiragaleak atera.

tirain *Ipar.* 'olatua'

tiraka

tiraldi

tiramen

tiranar (herritarra)

tirania

tiranizatu, tiraniza, tiranizatzen. *du* ad.

tirano

tiranokeria

tiranotasun

tirari *Ipar.* 'tiro egilea'

tiratu, tira(tu), tiratzen. *du* ad.

tiratzaile

tiro

tiro egin

tirogai

tiroka

tirokatu, tiroka(tu), tirokatzen. *du* ad.

tiroketa

tirria

tirriagarri

tirriarazi, tirriaraz, tirriarazten. *du* ad.

tirriatu, tirria(tu), tirriatzen. *da/du* ad.

tirrin onomat.

tirrit *Ipar.*

tisi *Heg. Herr.* 'hetika, tuberkulosia'

tisiko *Heg. Herr.*

tita *Ipar.* 'orban txikia'

titare

titi

titiburu

titiko iz. 'titia hartzen duen haurra': haurren eta titikoen ahotik.

titulikatu, titulika, titulikatzen. *Ipar. du* ad. 'balakatu, losintxatu'

titulu
tituludun
tiuta *Ipar.* 'txioa'
tiutaka
to 1 'gizonezkoei edo animalia arrei deitzeko hitza'
to 2 'tori'

(Euskaltzaindiak, Donostian, 1999ko azaroaren 26an onartua)